

2025-10-17

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remiss av Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)

LRF tackar för möjlighet att lämna synpunkter.

Generella synpunkter

Under de senaste cirka 10 åren uppgår naturskadorna av för-mycket-och-för-lite-vatten på livsmedelsproduktionen till 10 – 15 miljarder kronor. Enligt branschföreningen Svensk Försäkring har det betalats ut cirka 8 miljarder kronor för naturskador på landets småhus under samma period. Värdet av vattenskador på livsmedelsproduktion verkar således överstiga värdet av vattenskador på fastigheter i bebyggd miljö. Småhusägare har i allmänhet försäkringar som kan täcka hela eller delar av kostnaden för skada men det har inte lantbrukare. LRF inser att det finns ett stort antal klimatanpassningsfrågor att belysa för landets tätorter och att det finns stora värden att skydda men vill samtidigt uttrycka frustration över ännu en utredning som inte belyser behovet av klimatanpassning för landsbygden och de egendomsvärden som finns där.

Ytterligare en generell synpunkt är att stad och land sitter intimt ihop även i klimatanpassningsfrågan. Det vatten som ibland översvämmar tätorter kommer från mark uppströms tätorten och det vatten som ibland översvämmar åkermark nedströms tätorten kommer från hårdgjorda ytor i tätorten. Därför både utreds och genomförs klimatanpassning bäst tillsammans i ett helt avrinningsområde istället för var för sig. Som vi svarade på klimatanpassningsutredningen från 2017 är det HELA Sverige som ska klimatanpassas.

Ett exempel. Vid de svåra översvämningarna i Västmanland i september 2023 påverkades även den centrala staden när vattennivån i Svartån steg i Västerås och situationen var kritisk. Samtidigt hade det uppströms staden på åkermark bildats cirka 800 hektar (8 000 000 m²) tillfälliga sjöar med ett medeldjup på cirka 30 centimeter. Dessa sjöar lagrade cirka 2,5 miljoner m³ vatten. Om lantbrukarna inte hade tillhandahållit denna ekosystemtjänst och kvarhållit vatten för tätorten hade skadorna blivit mycket större.

En tredje generell synpunkt är att LRF uppfattar att kommunernas behov av tillgång till andras mark än sin egen kan öka med utredningens förslag vilket ökar behovet av en god dialog för att undvika konflikter.

Synpunkter på enskilda förslag

Postadress

Lantbrukarnas Riksförbund
105 33 Stockholm

Besöksadress

Franzéngatan 1B
Stockholm

Telefon

010-184 40 00

E-post

info@lrf.se

Hemsida

www.lrf.se

- Förslaget: *Kommunen ska tillhandahålla underlag när en fastighetsägare vill genomföra en klimatanpassningsåtgärd* Apropå att HELA Sverige behöver klimatanpassas hade även lantbrukare som fastighetsägare varit i behov av den servicenivå som andra fastighetsägare får med detta förslag.
- *Förslaget Dagvattensystemets kapacitet ska regleras i lag.* Med tiden har det blivit mer och mer uppenbart att 10-årspraxisen inte längre räcker. En mer rimlig återkomsttid att dimensionera efter är 50 år. Det blir ofta fastighetsägare som drabbas av otillräcklig fördröjningskapacitet.
- *Förslaget: En modell för fastighetsägares medfinansiering av kommunala klimatanpassningsåtgärder.* En formulering lyder ”Den nya lagen ger kommuner som genomför en klimatanpassningsåtgärd för att skydda en angelägenhet av allmänt intresse en möjlighet att ta ut en avgift av de fastighetsägare som har en nytta av åtgärden.”

Exempel: om en kommun dimensionerar en dagvattendamm för att rymma ett 50-årsflöde istället för, enligt dagens praxis, ett 10-årsflöde så minskar risken för översvämningar av dagvatten på åkermark nedströms kommunen, i den händelse det finns jordbruksmark nedströms tätorten. Med förslagets logik skulle en kommun kunna tolka lagen som att lantbrukarna kan tvingas delfinansiera kommunens dagvattendamm, eftersom lantbrukarna drar nytta av den. En sådan tolkning är orimlig. I förlängningen av förslaget skulle en kommun behöva betala för åtgärder som en markägare gör uppströms tätorten om det minskar risken för att översvämmande vatten når staden och det är till nytta för kommunen som fastighetsägare.

Med vänliga hälsningar

Lantbrukarnas Riksförbund

Markus Hoffmann
Vatten- och hållbarhetsexpert